

WAT DOET DIE ELEKTRISCHE GITAAR DAAR?

Uit het Output Festival voor elektrische gitaar koos de NPS onder meer drie Nederlandse wereldpremières voor uitzending. Artistiek leider **Anthony Fiumara** licht ze toe.

Avondconcert

► RADIO 4, 20.02-22.45 UUR

EEN krachtige zuidwester raast over het water. Het Muziekgebouw aan het IJ, rots in de branding, trilt op zijn grondvesten. Op de trappen en in de foyer zetelt een honderdtal elektrische-gitaarspelers plus slagwerkers voor de uitvoering van Chiel Meijerings *The Wave*, de volumeknop op vol. Het Output Festival is begonnen. Componisten uit binnen- en buitenland schreven werken voor klassiek ensemble en elektrische gitaar. Een instrument dat eigenlijk vooral associaties met popmuziek oproept. 'Klopt,' zegt Anthony Fiumara (componist en muziekpublicist) die samen met Wiek Hijmans (elektrisch-gitarist) de artistieke leiding in handen heeft. 'De elektrische gitaar heeft het imago van een pop- en rockinstrument. Toch zijn er ruim drieduizend stukken geschreven voor elektrische gitaar met orkest of ensemble. In de 20ste eeuw gingen componisten op zoek naar nieuwe speelmannieren en klanken. De elektronica nam een grote vlucht. De elektrische gitaar past naadloos in die ontwikkeling, omdat zij door haar output de meest waanzinnige klanken kan voortbrengen. En allerlei effecten kan sorteren: het geluid kan vervormen, laten zweven of rondzingen.' Op het Output Festival wordt de elektrische gitaar gebruikt als orkestinstrument. Past haar geavanceerde, kunstmatig versterkte klank wel bij die van akoestische orkestinstrumenten? 'Zeker,' vindt Fiumara, 'maar helaas zijn er nog niet zo veel componisten die dat weten. Misschien omdat de elektrische gitaar van oorsprong een instrument van de straat is, een beetje uit de underground. Voor sommigen heeft dat een charme. Anderen wil-

len daar juist hun vingers niet aan branden. Het Output Festival wil een brug slaan tussen rauwe, popachtige muziek en subtiele, geacheveerde, meer klassieke werken.'

Op het programma staat onder meer het *Concert in f*, een nieuw werk van Gilius van Bergeijk, geschreven samen met zijn zoon. 'Dit is nu een concert waar de elektrische gitarist er soms uitspringt als solist, terwijl hij in andere delen opgaat in de orkestklank,' vertelt Fiumara. 'Het bijzondere van dit werk is dat Gilius de orkestpartij schreef en zijn zoon Floris die voor de elektrische gitaar. Het is een stuk geworden van vader en zoon, uniek en op een of andere manier toch een echte Van Bergeijk.'

Two Reflections on previous thoughts: Wah wah wa wah, Very Quiet luidt de fascinerende titel van een nieuw werk voor elektrische gitaar en kamerorkest van Martijn Padding. 'Een mooi, gek stuk,' aldus Fiumara. 'Padding heeft de elektrische gitaar weer enigszins in de nachtclubsfeer getrokken, met een zangeres die onzin-dingen zingt. Zijn stuk doet een beetje denken aan David Lynch' *Twin Peaks*, zo'n spooky oude jazzclubsound. Maar bij Padding klopt het nooit helemaal. Er zitten altijd weer elementen in zijn werken die te slim zijn voor underground-muziek, die net over de rand kukelen.'

Ook Peter Adriaansz behoort tot de componisten aan wie het Output Festival een opdracht verstrekke, resulterend in het oratorium *Prana* voor drie gitaristen,

slagwerkensemble en vrouwenkwartet.

'Een fantastisch werk,' vindt Fiumara, 'Oosters spiritueel. Adriaansz liet zich inspireren door de zogeheten pranayama, een techniek van boeddhistische monniken om het ademen stil te zetten. Hij creëert trage structuren, langzaam verglijdende kleuren, rustig en meditatief, met zangeressen die ellenlange klinkers zingen op teksten uit de Baghavadgita en de *Belijdenissen* van Augustinus. Een muzikale toverbal die met geen enkele andere compositie te vergelijken is.'

Fiumara's beschrijvingen lijken de ondertitel van zijn festival, *The Soul of the Tone*, te bevestigen. Hij knikt instemmend: 'Al met al hopen we als elektrische zielknijpers door te dringen tot in het onderbewuste van de elektrische gitaar.'

MARIANNE BROEDER